

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3435/2023. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.38.194/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Becsei Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria Kfv.IV.38.194/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Szegedi Törvényszék 101.K.701.183/2021/21. számú ítéletére kiterjedő hatállyal. Álláspontja szerint a támadott bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, XIII. cikkét, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését és 28. cikkét.
- [3] Az ügy előzménye az indítvány, annak kiegészítése és a bírósági ítéletek alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [4] 2. Az indítványozóval mint adóssal szemben hitelezője (a későbbi perben I. rendű alperesi érdekelt) végrehajtási eljárást kezdeményezett. Ennek során árverésre került az indítványozó tulajdonában álló 5755 m² területű, az ingatlan-nyilvántartás szerint kivett lakóház, udvar, szántó, kivett gazdasági épület megnevezésű ingatlan. A bírósági végrehajtó a mező- és erdőgazdasági hasznosítású földek végrehajtási, felszámolási vagy önkormányzati adósságrendezési eljárás keretében árverés útján történő értékesítésének szabályairól szóló 191/2014. (VII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 1. § (1) bekezdése alapján az árverés lefolytatása érdekében megkereste az illetékes mezőgazdasági igazgatási szervet (a kormányhivatalt, a későbbi per alperesét).
- [5] Az árverésen egyetlen árverező (a későbbi per II. rendű alperesi érdekeltje) jelent meg, aki meg is szerezte az árverésre bocsátott ingatlan tulajdonjogát. Az indítványozó az árverési jegyzőkönyvet bíróság előtt támadta meg, mivel álláspontja szerint a kormányhivatal nem tett eleget a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) azon előírásának, amely szerint a végrehajtási eljárásban az eljáró hatóság köteles elvégezni a személyazonosság megállapítására irányuló eljárási cselekményt. Az árverési jegyzőkönyv nem tartalmazza az erre vonatkozó eljárási cselekmény leírását, a személyazonosság megállapítására alkalmas okmány megnevezését és számát. Mindebből arra lehet következtetni, hogy a kormányhivatal mellőzte a Vht. kógens szabályainak alkalmazását. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy az árverésre a Kr. szabályai szerint került sor, holott az árverésre került ingatlant az önálló bírósági végrehajtó megkeresésében lakóingatlanként tüntette fel, ezért a Vht. szabályait kellett volna alkalmazni.
- [6] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kormányhivatal jogszerűen járt el, amikor a Kr. szabályait alkalmazta. A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) [4. §-a és az 5. § 17. pontja] szerint, amennyiben egy földrészleten belül mező vagy erdőgazdálkodási hasznosítású földként nyilvántartott alrészlet van, – a Földforgalmi tv. törvény eltérő rendelkezése hiányában – a teljes földrészletre e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. Tekintettel arra, hogy a tárgyban ingatlant szántóként is fel volt tüntetve az ingatlan-nyilvántartásban, így a Földforgalmi tv. [72. § h) pontja] felhatalmazása alapján

alkotott Kr. szabályait kellett alkalmazni az árverés lefolytatására. Az elsőfokú bíróság álláspontja tehát az volt, hogy a speciális szabályokat kellett alkalmazni az általános szabályok helyett, azaz nem a Vht., hanem a Földforgalmi tv. és a Kr. előírási voltak alkalmazandóak az árverés tekintetében.

- [7] Egyértelműen megállapítható a bíróság szerint, hogy a tárgyi esetben a kormányhivatal nem egy hatósági kötelezés végrehajtását fogantatosította, hanem egy magánjogi természetű adósságrendezéshez kapcsolódó végrehajtási eljárásban a végrehajtó megkeresése alapján folytatta le az árverést. Mivel sem a Földforgalmi tv., sem a Kr. nem tartalmaz előírást egyrészt arra, hogy az árverési jegyzőkönyvbe kellene foglalni a személyazonosság megállapítására irányuló eljárás eredményét, másrészt, hogy a Vht. rendelkezéseit kellene alkalmazni, ezért a kormányhivatal jogszerűen járt el. Ugyanakkor a kormányhivatal a Kr. alapján [11. § (1) bekezdés *h*) pontja] megállapította az árverési vevő nevét, állampolgárságát, természetes személyazonosító adatait és lakcímét, továbbá az árverési jegyzőkönyvhöz mellékelte hatósági bizonyítvány is tartalmazza ezeket az adatokat. Fentiekre tekintettel az indítványozó keresete elutasításra került.
- [8] A Kúria mint felülvizsgáló bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – osztva az abban foglalt jogi álláspontot – hatályában fenntartotta.
- [9] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének, 28. cikkének, XIII. cikkének és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét állítva kérte a Szegedi Törvényszék 101.K.701.183/2021/21. számú és a Kúria Kfv.IV.38.194/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok megsértették a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Egyrészt – figyelmen kívül hagyva az R) cikk (2) bekezdését és a 28. cikket – a hatályos jogszabályokat féltreteve hozták meg döntésüket (*contra legem* jogalkalmazás), ti. a törvényi előírás ellenére az árverési eljárásban nem a jogszabályban meghatározott módon került sor az árverési vevő személyes adatainak felvételére. Másrészt – a fegyveregyenlőség elvével ellentétes módon – az elsőfokú bíróság bizonyítást folytatott le az árverési vevő személyes adatai vonatkozásában (kérte az árverési vevő személyazonosításra alkalmas okmányának csatolását), utólag legitimálva a kormányhivatal jogsértő eljárását. A tisztességes bírósági eljárás elvének megsértése pedig a tulajdonhoz való jog sérelmére vezetett, hiszen – az Alaptörvény XIII. cikkének előírása ellenére – törvénysértő módon (nem a törvényben meghatározott módon) vonták el a tulajdonát. Végezetül azt is állítja az indítványozó, hogy a hatékony jogorvoslathoz való jog sem érvényesülhet akkor, ha a bíróság a tisztességes eljáráshoz való jogot sértő módon jár el, azaz formális a jogorvoslathoz való jog, ha a bíróság félreteresi az alkalmazandó jogot.
- [11] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [12] 4.1. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek kimerítése után, a törvény által biztosított hatvan napos határidőn belül terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. A közigazgatási perben, amely az alkotmányjogi panasz alapjául szolgál, az indítványozó felperes volt, így érintettsége megállapítható. Az indítvány részben megfelel a határozott kérelem követelményeinek is, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét kijelölő alaptörvényi és törvényi rendelkezést, a támadott bírósági döntést, az Alaptörvény megsértett rendelkezését, az eljárás megindításának indokait, indokolást a tekintetben, hogy a bírói döntés miért és mennyiben sérti az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit, illetve kifejezett kérelmet tartalmaz az alaptörvény-ellenesnek talált bírói döntés megsemmisítésére.
- [13] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése nem tartalmaz az indítványozók számára Alaptörvényben biztosított jogot, így arra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozóknak nincs lehetősége {3079/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [21]; 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [6]; 3248/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [9]; 3349/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.

- [15] Az alkotmányjogi panasz ezért a fenti elemeiben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételeket.
- [16] Az indítvány a tulajdonhoz, illetve a jogorvoslathoz való jog sérelmét illetően önálló indokolást nem tartalmaz, ezen alapjogok megsértését alapvetően a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére alapozza. Erre tekintettel a XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító indítványi elemeket a továbbiakban a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában vizsgálja az Alkotmánybíróság.
- [17] 4.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [18] Az indítványozó alapjogi sérelmeit részben arra alapozta, hogy a kormányhivatal és a bíróságok nem az irányadó jogot – a Vht. rendelkezéseit – alkalmazták, hanem – helytelen jogértelmezéssel – a Földforgalmi tv. és a Kr. alapján jártak el és hoztak döntést az őt érintő végrehajtási eljárásban, részben pedig a fegyverek egyenlősége elvének sérelmét állította.
- [19] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet állandó gyakorlatára, amely szerint az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik attól, hogy törvényértelmezési és szakjogi kérdésekben állást foglaljon {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]}, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]; megerősítve: 3208/2014. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza továbbá, hogy a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot az alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. A jogi indokok helyességének vizsgálata főszabály szerint nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az indítványozó által állított *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [20] Önmagában tehát az, hogy a jogalkalmazók helyesen választották-e meg az alkalmazandó jogot, olyan szakjogi – és nem alkotmányossági – kérdés, amelynek elbírálása a rendes bíróságok és nem az Alkotmánybíróság feladata.
- [21] 4.3. A fegyverek egyenlőségének sérelmét arra hivatkozva állította az indítványozó, hogy az elsőfokú bíróság az általa elrendelt bizonyítással utólag pótolta a kormányhivatal mulasztását, amikor az árverési vevőt személyi okmányának becsatolására kérte. Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán rámutat, hogy azt az indítványozó sem vitatta, hogy az árverési vevő személyi adatai felvételére kerültek az árverési eljárásban, pusztán azt sérelmezte, hogy arra nem az általa irányadónak vélt jogszabályi rendelkezések alapján került sor. Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy (1) az árverés során a kormányhivatal megállapította az árverési vevő személyazonosságát, (2) az adatok felvételére nem a Vht. előírásai szerint került sor, (3) az árverésre nem a Vht. szabályait kellett alkalmazni, (4) a kormányhivatal nem követett el jogszabálysértést. A fentiek alapján az árverési vevő személyi okmányának bemutatására (becsatolására) való felhívása nem a kormányhivatal mulasztását volt hivatott pótolni, hanem annak ellenőrzésére szolgált, hogy az árverési jegyzőkönyv mellékletét képező hatósági bizonyítvány adatai egyeznek-e az okmányokon szereplő adatokkal. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint nem volt szükség az adatok ellenőrzésére. Annak vizsgálata, hogy ennek ellenére mégis miért kérte a bíróság a személyazonosításra alkalmas okmány bemutatását nem tartozik az Alkotmánybíróság feladatai közé. Az Alkotmánybíróság ugyanis: „nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek, valamint a tényállás megalapozottak-e, illetőleg hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, ugyanis a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat.” {3319/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [48]}

[22] 5. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontjában, valamint 29. §-ában foglalt feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. október 10.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2032/2022.

